



ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. novembra 1890.

Leto XX.

Sanje.

Na postelji sem ležal
Zatisnenih očíj,
In sanje me varále,
Da mati še živí.

Okrog vratú jej padem,
Poljubim njen obraz,
In same sreče v prsih
Zamrè mi vsak izraz.

A mati ljuba stisne
V svoj gorki me objèm,
Skrivnostno zašepeče:
„Prekmalu ti umrèm!“

„Nikdar nè! Strašna slutnja!“ —
Zbeží mi sén z očes. —
In mati moja ljuba
Umrla mi je res.

A. Medved.



Iglanovi.

I.



Iglanovi so bili precej imoviti. Stanovali so na prijaznem hôlmcu, obdanem z rodovitimi njivami, pod katerimi so se razprostirali lepi travniki, vsi njihova last. Ne samó, da so za domačo rabo pridelali vsega, kolikor so potrebovali, ostajalo jim je še za na prodaj. Letine so bile ob tistih časih tudi dobre, in tako se je vsako leto množilo Iglanovim premoženje. Da-si je Bog

Iglanovim delil svoje dobrote v obilnej meri, vender tega Iglanovi niso spoznali. Bili so bolj ali menj ponosni na svoje premoženje, ki jim je prinašalo mej ubožnimi prebivalci bližnje vasi Slivnice obilo časti in spoštovanja. Človeku pa je tudi — rekel bi — prirojen nekaj ponos, ako vidi, da ima vsega dosti, in kaj rad se takrat prevzame, da začne zaničevati svoje sosede in znanee.

Takó je bilo tudi pri Iglanovih. Bili so na svoje premoženje ponosni in prezirali so vsacega, ki ni imel vsaj nekaj imetja. Dà, niti svojih bližnjih sorodnikov, Selčevih, ki so uro daleč od njih stanovali, niso mogli nič kaj trpeti, ker so bili ubožni. Večkrat je oče Iglan te svoje sorodnike opravljal in dejal, da so vse zapravili, da niso znali gospodariti i. t. d. Ali vender jih oče Iglan v tem ni prav sodil. Bili so nekdanj res premožnejši, ali prišla je v njihovo hišo marsikatera nezgoda, ki jim je pobrala mnogo denarja. Imeli so poleg sebe hraniti še očeta in mater, za katera so prav lepo skrbeli. Ni se tedaj čuditi, da jim je šlo premoženje navzdol in da so slednjič popolnoma obožali. Iglanovih pa so se Selčevi raje izogibali nego da bi se jim približevali, ker so znali, da se ondù ni nadejati ničesar dobrega, pač pa zaničljivih besed. Živeli so torej záse z delom svojih rok. Večkrat je rekla Selčeva mati svojemu možu: „Ošabni so ti ljudje, ker jim gre dobro ter nečejo videti nas, ki smo ubožni, da-si smo njih bližnji sorodniki, a morda se tudi pri njih kaj izpredružači in minula jih bode ošabnost! Ako smo mi ubožni, pošteni smo vender še in svojega poštenega imena nismo še oskrnili, da bi se nas bilo treba sramovati. Kdo vé? morda nas bodo pa še kdaj potrebovali, saj si človek ni nikdar v svésti, da bi ga ne zadela kaka nesreča.“ Selec ni ugovarjal tem besedam svoje žene, ker mu je bilo hudo pri srei in je tudi vedel, da po krivem trpi zaničevanje. Vsikdar pa se je tolažil ob takej priliki s tem, da je izpolnjeval svoje dolžnosti, da je lepó skrbel za svoje stariše, ko so bili onemogli in prišli v njegovo skrb, in to ga je tolažilo nad vse drugo. A kaj bi mu bilo ostalo družega nego slaba vest, ako bi bil puščal svoje onemogle stariše v potrebi? In da-si je za časa njihove bolezní imel mnogo troškov, vender se ni zaradi tega nikoli pritožil, izpolnoval je zvesto četrto zapoved božjo.

II.

„Kaj se je svetilo sinoči pozno v noč ondú gori nad Slivnico? Ogenj se je videl precej na široko, izvestno je pogorelo več poslopij.“ Takó so nekega jesenskega jutra popraševali sosedje drug drugega in ugibali, čegavo hišo bi bil ogenj upepelil. Še tist dan pa se je čulo, da je sinoči Iglanu pogorela hiša z vsemi gospodarskimi poslopji. Pomoči ni bilo od nikoder, ker so Iglanovi stanovali na samóti, in če bi tudi bili prišli ljudjé, oteti bi ne bili mogli ničesar, ker so bila vsa poslopja pokrita s slamo in ne daleč vsaksebi.

Kakó je ogenj nastal, izvedeti ni bilo mogoče; samó to so vedeli Iglanovi, da so brez strehe. Tisto jutro pritisnil je precejšen mraz in Iglanovi so morali premišljevatí, kam se bodo podali pod streho in kje si bodo iskali živeža, ker domá jim je pogorelo popolnoma vse. Tu se spomni oče Iglan svojih sorodnikov Selčevih, ali skoro si ne upa jih česa prositi, ker preje ni hotel vedeti zá-nje. A Selec, da-si sam ubog, ko je slišal o nesreči Iglanovih, hití sam do njih in se jim ponudi v pomoč. Vzprejeti hoče saj otroke čez zimo pod svojo streho in odvzeti Iglanovim

glavno skrb, a drugi, misli si, poiščejo si vže stanovanja pri sosedih. Takó je tudi bilo. Iglanovi otroci so prišli stanovat k Selčevim, in ti so prav lepo skrbeli zá-nje.

Iglanovi so čez zimo imeli dovolj časa premišljevali, kako bodo popravili svojo hišo, in spoznali so, da jih bode stalo dosti dela in denarja. Na vzpomlad so hoteli takój začeti, zato so pa morali vže po zimi sekati les in delati druge priprave. Oče Iglan je samó ob nedeljah utegnil pogledati k svojim otrokom, ker mej tednom je imel preveč opravkov; otroci pa so se vže poprej veselili nedelje, da zopet vidijo svojega očeta. In kadar koli se je oče Iglan bližal Selčevej hiši, vselej ga je bolelo srce, ker mu je vest očitala, da ni prav delal s temi svojimi sorodniki. Nekoč, ko sta bila s Selcem sama, dejal je oče Iglan: „Glej, Selec moj dragi, jaz sem se poprej tako malo brigal za tebe, ko sem imel še vsega dosti, a ti mi zdaj v mojej nesreči tako lepo pomagaš in odjemlješ največjo skrb — moje otroke. Tega bi ne bil pričakoval od tebe, vender mislim, da zdaj spoznaš, da sem tudi jaz postal ves drugačen človek, odkar me je zadela nesreča. Tisočkrat se ti zahvalim za tvoje dobro delo, ker znaš tako lepo povračevati hudo z dobrim. Ako mi ljubi Bog dá zopet blagostanje, izvestno te ne pozabim in povrnem ti dobroto, kolikor mi bode mogoče.“

Takó je govoril oče Iglan svojemu sorodniku Seleu. A ta mu odvrne: „S tem sem jaz, dragi moj, storil le svojo dolžnost in nič družega; in to, kar sem storil, storiti sem moral, če si tudi nisva bila prijatelja. Otroci tvoji naj le ostanejo pri meni toliko časa, da si postaviš svojo hišo, živeža nam je ljubi Bog vže toliko dal, da nam ga ne bode primanjalo. Bog ti daj v bodoče zopet srečo in blagostanje in te varuj vsake nezgode! Ako bodeš vzpomladi potreboval kake pomoči pri delu, le pošlji po mene, in rad ti pomorem tudi v tem po svojih močeh.“

Oče Iglan je bil zelo ganen, ko mu je Selec takó govoril, in sklenil je biti v prihodnje z vsakim siromakom prijazen in ljubezniv, ker je spoznal, da se v priprostem, ubožnem človeku skrivajo dostikrat najblažji čuti človeškega srca.

III.

Takój v vzpomladi začel si je oče Iglan staviti novo hišo. Pri tem pa je potrosil precej denarja, ker vsako novo zidanje stane obilo stroškov. Če si je hotel vse dobro napraviti, moral je prodati nekaj polja in travnikov, kar se sicer ni dosti poznalo, ali vender se je težko ločil od njih. Poslopje so stavili do jeseni in v tem času je bilo vže toliko narejenega, da so se mogli preseliti na svoj stari dom. Tudi otroci so prišli zopet v svoj rojstni kraj, ali težko so se ločili od Selčevih, ki so jih tako radi imeli.

Oče Iglan je imel zdaj zopet novo domačijo; z velikim trudom in velikimi troški si je postavil vse potrebno in moral si je pri tem marsikaj pritrgati, česar mu poprej ni bilo treba. Pri vsem tem pa je spoznal, kako težavno je za óne ljudi, ki si morajo s težavo in delom služiti vsakdanjega kruha, in katere je on poprej zaničeval. Zdaj ga je pač minula ona grda ošabnost, ki je poprej gospodovala v njegovem srci, in postal je ves drugačen človek. Spoštoval je vse svoje sosede, a posebno še Selčeve, ker ti so mu največ pripomogli iz njegove nesreče.

Iglan je gospodaril še nekaj let, in ker je bil umen gospodar, popravil si je tudi kmalu škodo, katero mu je bil napravil ogenj. Neko zimo pa se je bil

precej poškodoval padši z voza, in ta bolezen ga je dlje časa nadlegovala, dokler ga ni Bog rešil hudih muk, katere je moral trpeti vsled padca. Svoje novo posestvo pa je izročil starejšemu sinu, ki je za njim še dolgo let gospodaril zadovoljen in srečen.

* * *

A danes najdemo na Iglanovem posestvu mladega in pridnega gospodarja Štefana. Da-si ima vsega obilo, vendar je z vsakim človekom prijazen in postrežljiv. Ubogim stori mnogo dobrega in nikdar ne gre prosják brez darú od njegove hiše. Bog mu daje obilo blagoslova in sreče pri vsakem njegovem povzetji. Ako pa vprašamo Štefana, kakó da mu gre vse takó po sreči, rekel vam bode, da vsak, kdor siromakov ne zaničuje ter jim rad pomaga, prejema od Boga obilo blagoslova, a óni ki jih zaničuje, ne dobi darú, nego kazen božja ga zadene tam, kjer se je najmanje nádeja. Takó, pravi, dejal mu je njegov rajni oče, ki je to sam izkusil.

M. Šašelj.



Žetev.

(Iz knjige: „Pozdravi z lesú a polí“; spisala Vilma Sokolova; preložil —é.)

Bilo je krasnega poletnega popóluadne. Obzorje bilo je modro kot najkrasnejša spomínčica (potočnica) z zlatim solnčecem na licu, ki se je nasmehovalo na vse strani, poljubovaje s svojimi žarki vsako drevesce v gozdu, vsako evetico na loki in vsak klasek na polji. In ti klaski so bili ravno tako veseli. Vsi so zamenjali svojo zeleno suknjico z zlatim oblačilcem, postavili se, kolikor so se najbolje mogli po konci, da bi bili zeló veliki in se ogledavali okolo sebe, sklanjaje včasih svoje glavice drug k drugemu, kakor bi si kaj posebnega šepetali v uhó.

Tù pa tam vzpenjal se je veselo po klaskih bujni slak, baš kakor kak veseli deček, kadar pleza na hruško ali na črešnjo in kimal veselo s svojimi belimi zvončki divjemu maku, kateri je rdél na solnei.

— Ne bodemo več dolgo skupaj — dejali so klaski.

— Vzrastli smo, osílili in storili vse, kar nam je bilo storiti. Navžili smo se tudi radosti v izobilji. Vso vzpomlad in vse poletje smo bili na polji. Čas je, da nas spravijo, predno pride dež, zima in sneg. In kaj po tem?

Takó so kramljali, veselili se, sklonili glavice drug k drugemu in se poljubovali, kakor se poljubujejo bratje in sestre med seboj.

— „Pojte žet, pojte žet“ — zaslišalo se je v tem na meji.

— Ahá, ali slišite? prepelica vže kliče žnjice — dejali so klaski.

— Imaš mnogo zrnec? — vprašal je klasek svojega soseda.

— Imam, a ti? — odvrnil mu je ta.

— Jaz tudi. Ko pridejo, ne bodem šel z njimi na skedenj kakor siromak, nego donesel jim bodem zrn kakor zlatá.

— „Pet penéz, pet penéz“ — zapela je prepeličica, kakor da ju je poslušala.